

Nhật tụng Kālāma – Kinh tạng trích điểm

Kinh Sa Môn, Bà La Môn – 25/10/2026

Kalama tri ân cô Diệu Hỷ ghi chép.

Thưa bà con, bài kinh sáng nay chúng ta học muốn nói dài một kiếp không xong, bởi vì nội dung kinh toàn bộ Tam Tạng, muốn nói ngắn gọn cho người có kiến thức nền thì chỉ nói mấy phút thôi.

Tôi xin nhắc lại điều tôi nói không biết bao nhiêu lần: Tất cả chư Phật ba đời mười phương ra đời thuyết pháp nhằm đến một nội dung duy nhất, đó là - Xác định Mọi hiện hữu là Khổ & Xác định con đường thoát khổ chính là sự nhàm chán & buông bỏ tất cả những gì gọi là Khổ. Chỉ vậy thôi. Cái này là Kinh nói, không phải chúng tôi.

Đức Phật xác định, trong hình hài vị Chánh Đẳng Giác Ngài chỉ nói 2 chuyện thôi: Xác định Khổ & Con đường dẫn đến sự thoát khổ. Không hề có nội dung khác.

Dù Ngài giảng về Tứ Đế, 12 Duyên khởi, 37 Bồ Đề phần, nói gì đi nữa, Bát Chánh Đạo ,hay Tam học Giới – Định – Tuệ . Nói gì đi nữa thì cũng chỉ là xác định Mọi hiện hữu trên đời là khổ, Đẳng - Ngọt, Siêu - Đoạ, Sướng - Khổ , tất cả đều là Khổ. Khổ gián tiếp hay Trực tiếp, Khổ cảm giác hay khổ bản chất.

Hầu hết người đi chùa nghe khổ = khổ cảm giác thôi – sự đau đớn, khó chịu, sự trầm thống, sự quẫn quai, sự khôn kham của thân xác & tâm hồn. Nhưng cái đó chỉ là một phần rất nhỏ của cái khổ – khổ cảm giác. Khổ bản chất không gói gọn trong cảm giác, là bản chất bất trắc, bất toàn.

Dukkha trong Pali, đặc biệt là trong giáo lý nhà Phật không đơn giản là cảm giác, cảm giác - nghèo lắm. Còn hơn vậy nữa. Phải định nghĩa lại chữ dukkha. Khổ bản chất, Dukkha - tiếng Anh, Mỹ dịch là Suffering, không đi tới đâu hết. Không ngôn ngữ nào có cách chi dịch được Dukkha trong đạo Phật. Chữ Việt Nam tạm có chữ "Khôn kham". Khôn = khó/ không thể. Chịu không nổi cũng là nó, không trụ được lâu cũng là nó.

Dukkha = Không trụ lâu được.

Cho nên Phật mới dạy: Mọi thứ ở đời là vô thường. Cái gì vô thường là Khổ. Khổ ở đây là khôn kham.

Khôn kham = Khó chịu lâu, không chịu đựng được.

Chánh kinh nói một đấng, chúng tôi nói một nẻo là sao?

Tôi xin nhắc lại điều đã nói rất nhiều lần: Vô lượng vũ trụ, tất cả chúng sinh, tất cả cảnh giới siêu & đoạ, sướng & khổ, gai góc & bông hoa, giọt lệ & nụ cười, phàm & Thánh, luân hồi & Giải thoát ... Tất cả nằm gọn trong 6 căn, 6 trần thôi.

Thế giới ,vũ trụ, chúng sinh, sướng khổ,...sẽ không là gì hết nếu bỏ 6 căn, 6 trần thì tất cả không là gì hết.

Mình nói vũ trụ, chúng sinh ghê gớm, chỉ gồm 12 thứ: 6 giác quan (Mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý) & 6 trần cảnh - đối tượng của giác quan - những gì nghe, nhìn, ngửi, nếm, đụng— sắc, thanh, khí, vị, xúc. Nói gọn có 6 thôi: 6 căn. Bỏ đi mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý thì làm gì còn 6 trần. Nếu không có 6 căn làm gì có 6 trần. Nếu không có 6 trần làm gì có 6 căn.

Vũ trụ, thế giới, mọi hiện hữu luôn luôn & luôn luôn vui ít khổ nhiều. Cho nên, nếu mọi thứ là vui ít khổ nhiều, thì mọi hiện hữu đều không cần thiết. Vui ít khổ nhiều thì có mặt làm gì?

Đức Phật kêu gọi giải thoát là chỗ đó. Giải thoát là cái gì? Sự dính mắc trong 6 trần, trong những gì mình thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng, suy tư.

Tôi có thể khẳng định 1 triệu % là toàn bộ đời sống mình từ con giun, con dế, con dòi, con sâu cho đến một vị tiên đồng ngọc nữ trên trời, đại gia, mỹ nữ, công hầu, khanh tướng không nằm ngoài 6 căn. Bỏ đi những gì mình thấy, nghe, ngửi, nếm, chạm, suy tư thì cuộc đời không còn gì hết. Một gram cũng không còn. Nó chỉ có 6 căn & 6 trần.

6 trần được gọi là 6 trần khi được 6 căn nhận biết. 6 căn là 6 căn khi nhận biết 6 trần. Đây là định nghĩa đầu có chết phải nhớ về Phật pháp.

Một chiếc lá me, lá bàng, lá chuối, lá môn, bạc hà,... sự có mặt của nó chỉ là trần cảnh khi mình có con mắt để nhìn. Nếu mình là người mù thì lúc bấy giờ mình nhận biết cái lá qua âm thanh - tiếng rơi của nó, hoặc mình sờ chạm hoặc lấy mũi ngửi nó. Nếu các giác quan: nghe, xúc giác, sờ chạm, không có thì chiếc lá với riêng ta không có. Nó chỉ có với người khác. Nó vẫn có nhưng với người khác, với người nào nghe được tiếng nó rơi, chạm vào nó, nhìn thấy nó thì nó có mặt. Nó chỉ có khi ta biết nó thôi.

Trong vô lượng vũ trụ, cái ghế mình đang ngồi, cái giường mình đang nằm, cái bánh mình đang ăn, ly nước đang uống, phùng, đất, xã, huyện, đất nước, châu lục,.. Chỉ có khi được chúng ta nhận biết. Nó sẽ không có nếu chúng ta không nhận biết nó.

Đây là chuyện trừu tượng.

Bằng chứng là người hàng xóm bên cạnh, khi mình không nghĩ tới họ thì họ ra sao mình không biết. Người cách mình một đại dương, nếu giữa mình và họ có tương tác, mình có để ý, lưu tâm thì đêm nay họ bị muỗi cắn, bị đứt tay, bị bỏng lửa mình biết. Người hàng xóm mình không chú ý họ, thì họ tàng hình.

Vũ trụ, chúng sinh, muôn loài,.. Chỉ hiện hữu khi ta nhận biết. Nếu không nó chỉ tồn tại với người khác, cho người khác, không phải cho mình.

Chiếc lá bàng to đùng rơi trước mặt mình mà mình không để ý thì tạm thời nó không có với mình, nó chỉ có với người nào nhìn thấy nó thôi. Trong khi chiếc lá me rơi trong ly nước của mình thì lúc đó nó thực sự tồn tại với mình.

Cái được gọi là Sướng – Khổ trên đời hoàn toàn nằm trong nhận thức 6 trần. Mình nhận thức nó bằng thái độ tâm lý gì, từ đó quyết định buồn - vui, sướng - khổ, thiện - ác.

Cũng ly nước, mình uống bằng chánh niệm, trí tuệ thì đó là công phu tu tập; mỗi ngụm nước là công đức, là bước chân dẫn về giác ngộ. Nếu mình uống cả dòng sông bằng sự thất niệm, thiếu trí tuệ, chỉ bằng sự thiếu nhận thức thì nó chỉ kéo dài đường sinh tử thôi. Tùy thái độ.

Người Mỹ có câu giống vậy: Mọi sự buồn vui dẫn đến cho ta, tự thân nó đắng ngọt chỉ mấy phần trăm thôi, phần còn lại chính là phản ứng tâm lý, thái độ nhận thức của mình. Chính trình độ dẫn đến thái độ. Tuỳ nền tảng tâm thức của mình.

Một chiếc lá, cơn gió, đốm nắng,... là điều kiện mình sướng- khổ, buồn- vui, thiện - ác, hoàn toàn tuỳ thuộc nền tảng tâm thức của mình.

Mình là hành giả tu tập Tứ Niệm Xứ, mình sống ở đời với nhận thức rất rõ về bản chất phù du & đau khổ thì từng bước chân mình đi, từng ngụm nước mình uống, từng động tác rất nhỏ, gãi lỗ tai, vuốt lại nếp áo là công đức vì được thực hiện trong chánh niệm, trí tuệ.

Mình làm quần quật, mình lên núi đập đá, mình xuống ruộng cấy lúa, đào đất, nặng nề vất vả không có niệm & tuệ thì quần quật một đời chỉ là con giun. Mình chỉ lặp lại động tác của con giun làm việc với đất để kiếm sống, mình chỉ lặp lại hành động của con trâu, con bò cày xới trên cánh đồng sinh tử. Tất cả hoạt động sinh hoạt lớn bé thiếu niệm, thiếu tuệ được lặp đi lặp lại chỉ là chuyện quần quật của trâu bò trên cánh đồng sinh tử.

Bài giảng sáng nay bắt buộc nói rất ráo vậy để hiểu bài kinh.

Ngài dạy: Tất cả thánh hiền, sa môn, bà la môn ba đời mười phương không hiểu 6 căn, 6 trần; trong Chánh kinh thì nói khác, không hiểu nhãn, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý căn, không hiểu đắng, ngọt của người xuất ly nó, không hiểu gì về nó thì đừng hòng giải thoát. Đừng hòng chấm dứt sự có mặt của nó.

Mọi sự có mặt trên đời chỉ là có mặt của 6 căn. Mọi hoạt động của chúng ta chỉ là hoạt động của 6 căn.

Đức Phật dạy rất rõ. Ngài không phải là người bi quan. Ngài xác định; ở đời có vị đắng, vị ngọt, nhưng đó chỉ là chuyện của sự quần quanh. Mục đích rất ráo, tối hậu của chư Phật là xác định: Mọi sự quần quanh là khổ. Nó vô ích, vô vị, vô nghĩa, vô dụng. Lặp đi lặp lại hoài. Lên trời làm tiên, xuống đất làm giun, dế, con dòi, con bọ, con ruồi, trở về trời, trở xuống... cứ vậy. Cứ như vậy, để được cái gì? Kể cả mình kiến tạo thành công cả một cõi cực lạc, một thiên đường nhân gian, rồi sao? Giả định sống 1 tỷ năm rồi cũng chết. Giả định đời đời không chết, thì có mặt để làm gì?

Bây giờ người có huệ căn không nhiều nữa. Thánh hiền đã đi xa lắm rồi. Cho nên số người đủ duyên phước tin, thấy: Mọi hiện hữu là khổ chết gần sạch rồi.

Làm gì làm chúng ta lén lén thấy đời đáng sống.

Kinh nói, khổ cỡ nào người ta cũng thấy sợ chết. Trong kinh nói: Chúng sinh địa ngục khổ vậy nhưng cũng sợ chết. Tức là, biết mình sắp đi lại run. Sự dính mắc, luyến tiếc hiện hữu. Khiếp lắm.

Tham ái, có nhiều cách nói:

- Sự dính mắc trong những gì thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng, suy tư;
- Tham trong cảnh dục, cảnh thiên;
- Muốn có cái mình thích, tránh cái mình ghét;

- Muốn Sở hữu - Hiện hữu - Hưởng thụ. Xé nhỏ đau lắm. Muốn hưởng thụ là sao? Con đòi muốn nhấm nháp hưởng thụ cái gì? Con sâu, con sóc, con chuột, con mèo, con rắn, con chuột, con beo,...muốn hưởng thụ cái gì? Hưởng thụ = nó sung sướng, thường thức được chỗ nằm, sự thoải mái, bữa ăn của nó, ngay cả nuốt trọng như con rắn, con rồng komodo,... nó cũng phải có cái thích khi nó có môi. Nó thường thức những cái chết động vật bằng tất cả sự thích thú. Con người – nghèo như vậy, rách rưới như vậy, sống cạnh đồng rác, rách dưới, sống dưới gầm cầu, vỉa hè như vậy, tới bữa ăn mỡ hôi nhẽ nhại, hôi hám, tanh tưởi như vậy, thức ăn chỉ là mẩu bánh mì vụn, một tô mì gói, thậm chí nước lèo thừa trong tô hủ tiếu, tô phở thường thức cũng thấy sung sướng. Dính trong đó. Thích hưởng thụ. Để có thích hưởng thụ thì thích sở hữu, muốn giữ hoài cái mình sở hữu, cái mình thường thức. Có thích hưởng thụ, thích sở hữu thì thích hiện hữu – sợ mất, sợ vắng mặt. 3 cái này nuôi nhau. Nó dựa trên 6 trần.

Những gì khó chịu trong 6 trần - mặt trái của vấn đề, **ādīnava** – ngài Minh Châu dịch là nguy hiểm chứ chúng tôi xin phép không đồng ý. Ādīnava – mặt trái của vấn đề. Trong kinh gọi Assāda – vị ngọt, chỗ hấp dẫn. Hoa nó đẹp, nó bung, nó nở nhưng mặt trái là mai chiều nó héo úa, tàn phai, chẳng những xấu mà còn có mùi. Có những trái ăn được, đẹp – đó là mặt tích cực, nhưng mặt trái của nó là mùi hôi, độc tố của nó là mặt trái của nó. Cái gì cũng có mặt phải mặt trái – từ những gì thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng, ăn uống, ngủ nghỉ, chăn đệm, gối mềm, cho đến sự nghiệp, chức vụ, tiếng tăm, uy tín, tình cảm gia đình, tình cảm nam nữ,... Tất cả đều có mặt phải, mặt trái; Cứ lặp đi lặp lại hoài như vậy. Một món đồ, một con người - chưa có muốn sở hữu, có rồi mới biết mùi. Bao nhiêu thứ hệ lụy, phiền lụy nảy ra từ đó.

Từ nhà cửa, đồ đạc, con người, chức vụ, quyền lực, tiếng tăm... những gì mình nhận biết bằng mắt, tai, mũi, lưỡi, xúc giác, vị giác, thính giác, trí giác ... Tất cả. Nó như ý mình là vị ngọt, nó bất toại là vị đắng. Cả đời mình trốn chạy vị đắng tìm vị ngọt. Mấy ai thành công? Mấy ai như ý? Một đời - Từ năm nôi, năm ngửa bú bình đến 98 tuổi vào quan tài cứ trốn khổ, tìm vui. Do định mức, tiêu chuẩn hạnh phúc & đau khổ mỗi người không giống nhau nên giọt lệ, nụ cười chúng ta không giống nhau.

Ngay lúc tôi đang nói chuyện thế này, hàng triệu cô gái tìm soa- rê chuẩn bị cho ngày cưới, nhưng nếu có ai thả trước mặt tôi cái soa -rê 8 ngàn đô la của Chanel trước mặt tui - thầy chùa thì tôi làm gì với cái soa-rê đó? Có nghĩa là: định mức, tiêu chuẩn, tiêu chí thích ghét của tôi không giống người khác. Do thích & ghét của tôi không giống người khác cho nên cái sướng, khổ của tôi không giống.

Mà mình không để ý điều đó. Mình không tin lời Phật. Mình coi hạnh phúc & đau khổ là cái gì đó ghê gớm.

Thích ghét do tiền nghiệp, tội phước quá khứ, môi trường sống, khuynh hướng tâm lý – ba cái này cộng lại - Nó đẩy đến một con kên kên, rồng komodo, con cá sấu, con mèo, linh cẩu có thể thường thức ngon lành một xác chết động vật, càng bốc mùi, càng khắm càng sung sướng. Những tội phước, môi trường sống, khuynh hướng tâm lý, nó khiến người Nhật ăn sashimi,

sushi, người Việt, người Campuchia ăn mắm, cá khô, người Tàu ăn đậu hũ thối, người Hàn ăn kim chi.

Chính do mình dính mắc trong 6 trần, mù tịt trong 6 trần. Mình không biết toàn bộ vũ trụ trong 12 cái đó: 6 căn & 6 trần. Cho nên mình cảm đầu trốn khổ tìm vui, chạy theo cái thích, trốn cái ghét; Để giải quyết nó chuyện gì mình cũng làm. Chuyện ác cũng làm. Chuyện thiện cũng làm. Chuyện thiện làm nhiều thì được 6 trần như ý. Chuyện ác làm nhiều thì 6 trần bất toại: Phải thấy những cái không muốn thấy, phải nghe những cái không muốn nghe, phải nghĩ những cái không muốn nghĩ, phải nếm những thứ không muốn nếm, cái đầu phải vật lộn những đề tài suy tư không hấp dẫn. Người phước nhiều có nhiều chuyện họ vui. Người ít phước có nhiều chuyện cho họ lo, buồn, sợ, giận. Nhiều lắm.

Luân hồi có 3 tội khổ: Ác dễ - Làm ác dễ hơn làm thiện >>> Điều bất toại nhiều hơn điều như ý >>> Xuống rồi khó lên.

Khi cái ác dễ thì người xấu nhiều, người xúi dãi nhiều hơn người dạy khôn, dạy mình làm điều lành - hiếm lắm. Tập khí sinh tử nhiều đời nó khiến. Ác dễ, thiện khó >>> Khổ nhiều vui ít >>> Xuống rồi khó lên. Từ con người xuống con giun chỉ 3 giây thôi, từ con giun lên con người 3000 tỷ năm.

Bên Nho có câu: Tùng thiện như đăng, tùng ác như băng - Làm thiện khó như leo núi, trèo cao; làm ác như tuột dốc, xuống núi, dễ lắm. Từ dưới đất lên lầu 10 không có thang máy thì phải leo, hoặc đu dây; còn từ tầng 10 xuống dưới thì có nhiều cách, cách nhanh nhất là nhảy thẳng xuống - đầu là cách không được thiên hạ hoan nghênh. Làm ác nó dễ. Sự thôi thúc tâm lý cũng dễ, sự tác động ngoại lai cũng nhiều, nhiều người xúi, sách báo, xã hội, gia đình.

Bài giảng sáng nay nói cái gì?

Xác định: **Tất cả vũ trụ, chúng sinh chỉ nằm trong 6 căn, 6 trần.**

Đức Phật xác định rất rõ: Trong đó có đắng có ngọt, vấn đề là vì mê ngọt sợ đắng chuyện gì ta cũng làm. Hễ có thiện, ác là có đầu thai; hễ có đầu thai là có luân hồi; Cứ như vậy. Toàn bộ những gì mình thích & ghét nó do tội phước, môi trường sống, khuynh hướng tâm lý. Cứ quần quanh có bao nhiêu đó thôi. Nội dung bao nhiêu bài kinh.

Chú giải bài kinh nói: Nguyên chương này đức Phật nói đến Tứ Đế. Ngài xác định: Mọi hiện hữu là Khổ. Đầu là mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý hay là sắc, thanh, khí, vị, xúc - 6 căn & 6 đối tượng của chúng đều là khổ. Nguồn gốc sự có mặt 6 căn là sự đam mê trong nó.

- Vũ trụ, Chúng sinh, mọi hiện hữu, mọi sự có mặt chỉ là 6 căn, 6 trần. Sự có mặt của 6 căn, 6 trần là Khổ đế.
- Nguồn gốc là niềm đam mê, sự dính mắc trong 6 căn 6 trần - Tập Đế.

Mọi thứ là Khổ. Thích cái gì cũng là Thích trong Khổ. Thích = Đầu Tư = Khổ chồng khổ, Khổ trong khổ, Khổ càng thêm khổ = Tập Đế.

- Diệt Đế = Muốn hết khổ thì vắng mặt niềm đam mê trong khổ.

Thích cái ngọt là một cách khổ - muốn không được, được rồi giữ không được cũng khổ; Cái đắng né không được cũng khổ, lòng có ý muốn chạy trốn không được, mấy ai trốn được cái làm mình bất mãn, nếu trốn được bao nhiêu, bao lâu?

Không cần có bày con như Âu Cơ mới khổ. Có mặt ở đời là Khổ. Mọi thứ nó là khổ. Khổ gián tiếp, khổ trực tiếp, khổ cảm giác, khổ bản chất là khổ.

Chú giải nói, Đức Phật muốn nói đến Tứ Đế. Bản thân sự có mặt 6 căn 6 trần là khổ. Sự đam mê, dính mắc trong 12 cái đó là Nguồn khổ. Muốn hết khổ đừng dính mắc trong 12 cái đó nữa. Thường xuyên, liên tục, thường trực sống trong nhận thức đó, lấy nhận thức đó làm ánh sáng chỉ đạo trong mọi lời nói, hành động, tư duy là con đường thoát khổ. Đó là Bát Chánh Đạo ở cách nói khác.

Nội dung bài kinh này đối với tôi, chỉ mong đời sau sanh ra, làm nam, làm nữ, nghèo, giàu, sang hèn không biết, chỉ mong đời sau sanh ra được nghe bài kinh này từ hồi 7 tuổi: Mọi thứ ở đời từ người, cảnh, vật chỉ là 6 căn, 6 trần. Chính chuyện trốn khổ, tìm vui, tìm cái thích, trốn cái ghét đã làm nên vũ trụ. Khi ta thích cái gì ta sẽ ghét cái ngược lại. Khi ta ghét cái gì ta sẽ thích cái ngược lại. Để giải quyết cái thích & ghét này chúng ta tạo các nghiệp thiện ác, từ đó nó mới ra 6 căn, 6 trần; Toàn bộ sự hiện hữu của chúng sinh, vũ trụ chỉ là 6 căn, 6 trần; Tất cả hoạt động của chúng sinh cũng chỉ là hoạt động của 6 căn, 6 trần: mắt thấy, tai nghe, mũi ngửi, lưỡi nếm, thân xúc chạm, ý suy tư. Không có cái thứ 7. Chỉ có 6 cái này mà nó tạo nên chúng sinh, nó tạo nên vũ trụ. Cuộc đời của quý vị có là 100 năm hay là 70 năm, 40 năm cũng chỉ quẩn quanh trong 6 căn, 6 trần. Từ đứa bé nằm nôi đến ông già 100 tuổi tất cả chỉ là 6 căn, 6 trần.

Mình kể tùm lum: khoa học, chính trị, kinh tế, nghệ thuật, triết học, tùm lum; nào là đại gia, công hầu khanh tướng,... Cuối cùng tất cả Có rồi để mất. Nó do các điều kiện, các duyên có, có rồi để mà mất.

Đây là lý do Phật dạy rất rõ: bản thân mọi hiện hữu là khổ. Những cái mình thấy ngọt ngào là mặt phải, cái gì cay đắng là mặt trái; Nó đau chỗ là: Có mặt phải thì có mặt trái; Mặt trái cuộc đời luôn nhiều.

Trong hình học thì không như vậy - đồng xu mặt phải mặt trái bằng nhau, nhưng trong đời sống tâm thức chúng sinh mặt trái - mặt phải nó có thể chênh lệch gấp triệu lần. Trong thế giới vật chất, ở một món đồ, diện tích chênh lệch mặt trái – mặt phải nó không nhiều, một là bằng nhau hai là nó không nhiều; như đồng xu thì diện tích mặt phải, mặt trái bằng nhau; Hình khối tam giác thì mặt trái mặt phải chênh lệch; Nhưng trong đời sống chúng sinh thì không; cái mặt trái có thể gấp triệu lần mặt phải.

Assāda – vị ngọt nhiều khi rất ít, chỉ 1 phần triệu của mặt trái.

Ādīnava – mặt trái, vị đắng. Chẳng hạn mình nói quan hệ xã hội đi. Mình quen một người, hay một cuộc hôn nhân thì vị ngọt, niềm vui, nụ cười, cái hay ho về quan hệ đó nó rất là ít. Ít lắm. Trong khi mặt trái, những hệ lụy nảy sinh từ mối quan hệ đó nó có thể tới 1 triệu lần. Phiền lắm. Từ bạn bè, bạn buôn bán, bạn ăn nhậu, bạn vui chơi, đến tình cảm nam nữ; cho

đến việc sở hữu một món đồ, một cái nhà, một cái xe, cái đồng hồ, mắt kính, dây nịt,... Vị ngọt nó đem lại luôn luôn ít hơn vị đắng.

Ngài xác định: Đời có vị ngọt, không ngọt sao dính. Nó xui là : Tìm cái ngọt khó - khổ; Có rồi giữ không được cũng khổ: Nó bỏ mình/ nó mất đi, nó vượt khỏi tay; hoặc mình bỏ nó - mình chán, không thích nữa, không hứng thú nữa.

Nhiều thứ – người, vật muốn buông rất dễ; nhưng nhiều thứ muốn buông rất là khó. Một cuộc hôn nhân đã tệ nó đâu dễ buông như món đồ. Ngôi nhà không vừa ý đâu dễ buông như chiếc xe. Chiếc xe đâu dễ buông như đồng hồ, đồng hồ đâu dễ buông như tấm xia răng. Tấm xia răng chọt chọt nó gãy thì liệng, rất đơn giản. Đối với nhà nghèo chiếc áo không như ý cũng không dám liệng, ráng mà mặc, liệng lấy gì mặc. Lên từ từ. Cuối cùng mạng cùi của mình. Vui ít, buồn nhiều mà cứ muốn sống, tham sống sợ chết. Dù, sống để làm gì? Để tiếp tục khổ. Biết giờ 40 tuổi, có sống thêm 40 năm cũng vẫn tiếp tục khổ, nhưng vẫn sợ mất. Đó là nội dung bài kinh.

Đây cũng là lý do để chúng ta phải hiểu tại sao tu Tứ Niệm Xứ. Tu để thấm con số 12 nó bày bệ cỡ nào.

Chúc bà con một ngày vui./.